Dinsdag 15 September 1942 — DAGBLAD — 59ste Jaargang, No. 3702

AMIGOE DI CURACAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm. Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 to 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Stalingrad houdt vol.

Russen boeken winsten aan Centrale front.
Nachtelijke aanval op Wilhelmshaven.
2 Nederlanders ter dood veroordeeld.
Roosevelts zesde verslag over de steunverlening.

PRESIDENT ROOSEVELT OVER DE STEUNVERLENING.

President Franklin Delano Roosevelt zeide tot het Congres, dat de Verenigde Staten slechts weinig meer dan 50% van hun maximale oorlogsproductie produceren. Hij waarschuwde plechtig:

„Niet voordat wij het maximum hebben bereikt — en wij kunnen dit slechts doen door onze burgerlijke economie tot het been te ontbloten — kunnen onze strijders en die onzer Geallieerden verzekerd zijn van veel grotere hoeveelheden van wapenen, die vereist zijn om het getij te doen keren. Niet voordien kunnen de Verenigde Landen samen voorwaarts gaan naar een zekere overwinning."

De verklaring van den President werd afgelegd in een brief, waarbij het zesde steunverleningsverslag werd overgelegd waarin hij sprak van Groot Britannië als een „offensieve basis."

Het verslag toonde een hulp aan het Britse Gemenebest van Landen en 35 andere landen gedurende 18 maanden sedert het program begon tot een bedrag van 6.489.000.000 dollar. In deze tijd hebben de steuntrekkende landen voor een bedrag van 5.800.000.000 dollar aan goederen gekocht, waaronder ammunitie, van de Verenigde Staten. De steunverleningshulp wordt thans verstrekt op een basis van 8 milliard dollar per jaar met een maximum en mogelijkheid onder 15 afzonderlijke aanbestedingswetten, welke bijna 63 milliard bedraagt. Volgens het verslag gaat op het ogenblik ongeveer 35% van de uitvoer der steunverlening naar het Verenigde Koninkrijk, 35% naar Rusland, 30% naar het Midden-Oosten, Australië en andere gebieden.

Verklaard werd: „De hulp aan China is beperkt door de moeilijkheid van het vervoer, doch de ontwikkeling van andere vervoermiddelen zal deze situatie verlichten."

De President zeide in zijn brief, dat de aflevering van de steunverleningsgoederen, „welke is gegroeid, nog veel meer zal moeten groeien." Hieraan voegde hij toe: „Wij en àndere Verenigde Landen hebben alle wapenen nodig, welke wij alle kunnen produceren en alle mannen, die wij allemaal samen kunnen brengen."

Vergeleken met hun beschikbare bronnen zeide hij, dat Groot Britannië en Rusland meer wapenen dan de Verenigde Staten hebben geproduceerd" en zij nog voortgaan tot het uiterste te produceren, niettegenstaande het feit, dat Rusland een slagveld is en Groot Britannië een offensieve basis."

Hij zeide, dat, nu de Noordamerikaanse manschappen overzee zijn gevoerd naar de strijd „zij voldoende hoeveelheden van het beste materiaal, dat de Verenigde Staten kunnen produceren, moeten en zullen hebben". En tegelijkertijd „moeten wij zorgen voor meer wapenen voor de legers van onze Geallieerden, die reeds in de gevechtslinies zijn".

Roosevelt zeide: „Groot Britannië bestrijdt de nazies drie jaren. China is in zijn zesde oorlogsjaar en in Rusland is het grootste landfront van de oorlog meer dan een jaar oud. Van het begin af hebben zij gevochten zonder voldoende kanonnen of tanks of vliegtuigen. Het is door hun zware strijd, dat de oorlog niet verloren is. Slechts door onze Geallieerden te versterken en hun kracht te combineren met de onze kunnen wij zeker winnen". Het rapport zeide, dat de steunverleningsgelden thans worden uitgegeven voor vele speciale doeleinden, waaronder verdere beproevingen van de „zeemobiel", een ondiep vrachtschip, dat oorspronkelijk bekend stond als de „zeeotter" en voor het uitsparen van scheepsruimte en koelkamerruimte door de ontwikkeling van ontwaterde voedselartikelen. Om aan te tonen, dat de steunverlening niet helemaal een eenzijdige onderneming is zeide het rapport, dat in Groot Britannië 250.000 Britse arbeiders in Juli alleen bezig waren met bouwwerken voor het Noordamerikaanse leger.

Bovendien zijn Britse kanonnen en kampen, vliegtuigen en militaire voorraden aan de Noordamerikaanse expeditie-troepen overgeleverd en wordt wederkerige hulp geboden aan de Noordamerikaanse troepen in Australië, Nieuw Zeeland en door de Strijdende Fransen in Æquatoriaal Afrika en op Nieuw Caledonië. Van de 6.489.000.000 dollar hulp, welke tot nu toe door de Verenigde Staten verstrekt werd, vertegenwoordigden 5.129.000.000 dollar goederen, de overgedragen zijn en diensten, die verleend werden, terwijl 1.360.000.000 dollar de waarde vertegenwoordigt van goederen „in voortgang". Gedurende Augustus omvatten militaire artikelen ongeveer 58% van de totale overdracht, industriële materialen 29% en voedselartikelen 13%.

Roosevelts steunverlenings-verslag noemde Argentinië en Chili — de twee enige Amerikaanse Republieken, die nog geen oorlog verklaard hebben aan of de betrekkingen verbroken hebben met de as — als verkiesbaar voor steunverleningshulp.

Volgens de bepalingen van de leenen pachtwet „mag hulp worden verleend aan elk land, welks verdediging de President noodzakelijk acht voor de defensie van de Verenigde Staten." Alle Latijns Amerikaanse landen zijn vervat in de steunverleningslijst van 35 landen. Het rapport toonde aan, dat alle Amerikaanse landen leen- en pachtovereenkomsten met de Verenigde Staten hebben getekend of hierover nog onderhandelen (Washington, (AP) 14.9).

STABILISATIE-WET INGEDIEND

Een speciale wet om President Franklin Delano Roosevelt machtiging te geven voor het stabiliseren van lonen en salarissen per 15 Augustus en de prijzen van landbouwartikelen op niveaux niet beneden pariteit, werd heden in de Senaat ingediend. Dit werd gedaan in antwoord op het verzoek van den President aan het Congres om vóór 1 October maatregelen te treffen, teneinde een inflatie te beteugelen (Washington. (AP) 14.9).

AANVAL OP WILHELMSHAVEN.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit: „In de afgelopen nacht heeft een grote strijdmacht van onze bommenwerpers Wilhelmshaven aangevallen. Vele grote branden werden achtergelaten, vooral in het havengebied. 2 Onzer vliegtuigen worden vermist" (Londen, (AP) 15.9).

Het DNB meldde, dat Britse bommenwerpers een havengebied in het Noorden van Duitsland gedurende de nacht hebben aangevallen. „Branden werden gesticht en enige schade aan gebouwen veroorzaakt, vooral in de woonwijken", zeide het agentschap. Vier bommenwerpers zouden zijn neergeschoten (Berlijn, (AP) 15.9).

DUITSE VOORBEREIDINGEN VOOR DE WINTERCAMPAGNE.

En voor..... de lente.

Dingle Mackintosh Foot, Parlementssecretaris voor het Ministerie van Economische Oorlogvoering, zeide, dat Duitsland met de gebruikelijke grondigheid zich zowel op winter- als lente-campagnes voorbereidt. Hij zeide, dat Duitsland „formidabele economische defensies heeft opgeworpen, doch wij naderen het punt, waarop wij zullen doorbreken."

Mackintosh Foot verklaarde: „Geheel Europa wordt geplunderd van huiden en pelzen, terwijl olie-kachels worden opgekocht en opgeëist voor Duitslands winter-campagne. Voor de lente worden zelfs kostbare machinerieën en werktuigen, die niet in gebruik zijn, verzameld en als oud ijzer gebruikt" (Birmingham, (AP) 14.9).

EEN DUITSE WINTERLINIE IN RUSLAND.

Noland Norgaard seint uit Londen: Naar vermeld wordt treffen de Duitsers intensieve voorbereidingen voor een krachtig verdedigde winterlinie in Rusland, zelfs nu de verschrikkelijke frontaanval voor Stalingrad in voortgang is. Achter deze linie hoopt Hitler klaarblijkelijk zijn ernstig gehavende strijdkrachten te hergroeperen, te doen uitrusten en opnieuw van materialen te voorzien.

De eerste onthulling van Hitlers winterplannen, welke hij beloofde in zijn toespraak van April laatstleden voor de Rijksdag, was de bekendmaking van de as over de benoeming van de Generaals Franz Halder, Jacob en Wietersheim om een onneembare linie te vestigen en de troepen van de as te kleden tegen de guurheid van de Russische winter. In Londen gelooft men, dat deze voorbereidingen een noodzakelijk resultaat zijn van de hevige verliezen aan manschappen en materiaal bij Generaal Fedor von Bocks frontaanval van Stalingrad, welke de nazie-commandant eerder had pogen te vermijden door zijn meer gebruikelijke flankerende bewegingen.

Militaire kringen in Londen zeiden, dat de beslissing om uitstekende schoktroepen voor Stalingrad op te offeren den nazies is opgedrongen door het behoud van het bruggehoofd aan de Don door het Rode leger in het gebied van Kletskaya. Hierdoor zou Von Bock namelijk zijn beroofd van vrijheid in zijn bewegingen.

De drie Generaals, die zijn gekozen om voorbereidingen te treffen voor de wintercampagne van de nazies in Rusland, worden beschouwd als Hitlers beste mannen voor zulk een taak.

Halder wordt beschouwd als een der bekwaamste generaals in Duitsland. Naar in Londen vernomen wordt, zal hij de militaire vereisten leiden. Jacob, die de Westwal hielp bouwen, zal worden belast met de fortificaties en Wietersheim zal voor de voorraadvoorziening zorg dragen.

Onder andere voorbereidingen voor het vestigen van een winterlinie, die van de zijde der as of van andere zijde gemeld, zijn behoren: de bouw van zware betonnen fortificaties op strategische punten achter het huidige front; een omvangrijke productie van verhitters en beschermende uitrusting voor alle mobiel materiaal; bestellingen voor verschillende honderden nieuwe locomotieven; de koortsachtige bouw van barakken in vele gebieden van bezet Rusland (Londen, (AP) 14.9).

DE TOESTAND IN JOEGOSLAVIË.

Berichten uit de Balkan verklaarden, dat de staat van beleg is afgekondigd in het district en de stad Skoplje in Bulgaars Macedonië na de moordaanslag op den Bulgaarsen Minister van Binnenlandse Zaken Peter Gabrovsky en het uitbreken van weerbarstigheid in het Zuidelijk deel van het vroegere Serbië. Een bericht uit Sofia aan het blad „Neue Züricher" zeide, dat vliegtuigen van onbekende nationaliteit over het district vlogen en strooibiljetten wierpen, welke gericht waren aan de bevolking. Tevens werd oorlogsmateriaal geworpen voor de Macedonische opstandelingen. De Bulgaarse politie en de bezettingstroepen van de as snelden naar het gebied in een poging de orde te bewaren. Te Smilevo en een ander niet nader genoemd dorp zouden alle Bulgaarse autoriteiten zijn gedood door Macedonische benden.

Macedonische kringen in Sofia zouden hebben gezegd, dat het anti-Bulgaarse gevoelen onder hun mensen twee lijnen volgt: een groep wenst een autonome Macedonische staat en een andere is voor de volledige afscheiding van Bulgarije (Bern, (AP) 14.9).

EEN DEMONSTRATIE IN PARIJS.

Van Duitse radio-uitzendingen:

Een bericht van Transocean uit Berlijn deelde mede, dat een demonstratie om te protesteren tegen de nieuwe Britse actie op Madagascar op Woensdag in de bezette hoofdstad zal worden gehouden onder de auspiciën van de Franse Volkspartij (collaborationnist Jacques Doriot is hoofd van de Franse Volkspartij). Het bericht zeide, dat de demonstratie zal worden toegesproken door Leon Cayla, oud-gouverneur van Madagascar, en Generaal Youncaud, vroeger Commandant van de Franse luchtstrijdkrachten in Syrië en Madagascar (Berlijn, (AP) 14.9).

ATTLEE NAAR CANADA.

Gemeld wordt, dat Clement Attlee, Secretaris van het Britse Lagerhuis, in New Foundland is aangekomen voor het bespreken van hangende quaesties. Hij zal later een bezoek brengen aan Ottawa (Londen, (AP) 14.9).

ONDERHANDELINGEN TUSSEN DE V.S. EN ARGENTINIË.

Officieel werd bevestigd, dat Argentinië onderhandelt over een overeenkomst met de Verenigde Staten, waarbij Argentinië Noordamerikaanse machinerieën en werktuigen zal ontvangen om de nationale olie-industrie uit te breiden.

Onder-secretaris van Buitenlandse Zaken, Roberto Gaché, deelde aan de Associated Press mede, dat onderhandelingen gaande zijn (Buenos Aires, (AP) 14.9).

Het nieuws van vandaag.

Het herfstweer verspreidde zich over het Russische front, terwijl de verdedigers van Stalingrad, de stad aan de Westelijke oever van de Wolga, voor de derde week beschermden tegen de Duitse aanvallen. De vijand bevindt zich vlak bij de stad en Berlijn beweert zelf, dat in de stad zelf gevochten wordt.

Op het heuvelachtige steppenland heeft een geweldige slag plaats, waarin de Duitsers thans een reusachtig aantal vliegtuigen geworpen hebben. Vooral de Stuka's komen aanzwermen en nemen elk een stuk grond voor hun rekening. Het schijnt echter ongelofelijk hoe de Russen het uithouden tegen de bestoking. De Russische troepen in de frontlinie en in de achterhoede worden voortdurend onderworpen aan aanvallen uit de lucht en blijkbaar kan de Russische luchtmacht er niet veel tegen doen. De verdedigers hangen daarom af van het krachtige afweergeschut en ook de soldaten zelf richten hun geweren op de duikbommenwerpers boven hen. Diep in de Caucasus worden de Duitsers reeds voor de 20e dag tegengehouden bij Mozdok en de berichten zijn niet al te gunstig voor hen (blz. 3).

Ook aan het Centrale front zijn de Russen aan de winnende hand. Een gefortificeerde plaats werd veroverd en 4000 Duitsers lieten binnen drie dagen het leven bij de verdediging.

President Roosevelt heeft zijn 6e verslag over de steunverlening aan het Noordamerikaanse Congres gezonden (blz. 1). De President zeide, dat de Noordamerikaanse productie pas meer dan 50% is van wat zij zou kunnen zijn. Hij zeide, dat het nodig is om het maximum te bereiken, teneinde de oorlog te winnen.

Roosevelt maakte tevens melding van Argentinië en Chili als landen, die op de lijst staan voor het verkrijgen van steun (blz. 1).

In Joegoslavië is het dezer dagen tamelijk onrustig en in het district van Skoplje is de staat van beleg afgekondigd (blz. 1). Vele Bulgaarse autoriteiten werden door de opstandelingen gedood. Tevens verschenen onbekende vliegtuigen boven de Balkan, die strooibiljetten en wapenen voor de guerilla's wierpen (blz. 1).

Wilhelmshaven was het doel van de nacht. Londen meldt, dat het een zeer krachtige aanval was, hoewel slechts 2 vliegtuigen niet naar hun bases terugkeerden. Over het bombarderen van Duitsland seint de AP-man Wes Gallagher uit Londen het een en ander (blz. 3).

„Twee Jaar Geleden".

Zoals wij gisteren op de voorpagina in het speciale artikel „Twee Jaar Geleden" reeds schreven, is het vandaag twee jaren geleden, dat de Slag om Groot-Britannië plaats vond. Met een luchtvloot van 400 vliegtuigen kwamen de nazies opdagen. Volgens de Britse opgaven werden er 175 neergeschoten. De Britten zelf verloren er slechts 30.

Deze dag is belangrijk, omdat hier voor het eerst het Duitse oorlogsmonster in zijn vernietigende opmars werd gestuit. De Slag om Groot Britannië zal voor Europa's historie opgetekend worden naast de Slagen van Poitiers, Wenen, Zenta en Leipzig, waar aspiranten tot het keizerschap over geheel Europa neergeslagen werden. De Slag van Groot Britannië, waar tegen de Duitse heirscharen, andere parate troepen stonden, toonde voor het eerst de voosheid van de Duitse macht, wanneer deze te doen krijgt met gelijken.

In verband met het tweede jaarsfeest van de Slag om Groot Britannië hebben de Gouverneur van Curaçao, Doctor Petrus Albertus Kasteel, en de Heer Edward Thomas Lambert, Consul van Groot Britannië te Willemstad, redevoeringen gehouden, welke hieronder volgen:

Ooggetuigeverslag van de „Slag om Groot-Britannië"

door

ZIJNE EXCELLENTIE
DR. PIET A. KASTEEL,
GOUVERNEUR VAN CURAÇAO.

Rijksgenoten,
Ingezetenen van het Gebiedsdeel Curaçao,

Morgen zullen de vlaggen waaien van de openbare gebouwen in het Gebiedsdeel Curaçao.

Zij zullen wapperen als een bewijs van hoogachting voor een bondgenoot, als een herinnering aan heldenmoed en als een onderpand van zegepraal voor de millioenen, die wachten op de overwinning van vrijheid en recht.

Het jaar 1940 bracht een wonderschone zomer aan Engeland. Het scheen alsof de natuur de bewoners van het eiland wilde doen vergeten, in welke dodelijke worsteling het Britse Wereldrijk was gewikkeld. Half Scandinavië was bezet, Nederland was gevallen, de Koning der Belgen was krijgsgevangen, Frankrijk was over de voet gelopen. De Britse regimenten waren als door een wonder aan vernietigende omsingeling ontsnapt, het hakenkruis woei niet slechts aan de kust van de Noordzee, maar aan die van de Oceaan, veertig mijlen van de krijtrotsen van Dover.

En te Londen zaten de mensen in de parken te genieten van het heerlijke zomerweer en bespraken de daverende dingen van de dag, alsof die hun niet aangingen. De Berlijnse radio schetterde, dat nu het laatste uur van Engeland geslagen had en de Führer spoedig uit Buckingham Palace zijn wil dicteren zou aan de Britse gouw en aan de wereld.

Op een goede Augustusdag huilden de sirenen en scheen het machtige hart van het Britse Rijk op te houden te kloppen. Geheel het verkeer stond stil.

Goering had zijn eerste luchtvloot gezonden — de slag van Engeland was begonnen, niet op de grond en niet op zee, maar drie, vier, vijf, zesduizend meter in de lucht, waar honderden vliegtuigen voortsuisden met een vaart van drie tot vierhonderd kilometers per uur.

De van zegepralen dronken Duitsers vielen met vijf soorten bombardementsvliegtuigen aan. Goering vergat niet te verzekeren, dat zij beter waren dan de Engelse machines, wier namen intussen legendarisch zijn geworden: de „Spitfires" en de „Hurricanes".

De kalender wees 8 Augustus, toen de worsteling in de lucht begon. Volgens Duitse berekening zou zij kort duren. De oorlog moest in 1940 eindigen. Dan zouden de Duitsers in Engeland geland zijn. Daarom moest eerst de verdediging van de Engelse kust worden verwoest, de slagkracht van de Engelse vloot gebroken, de Engelse luchtmacht uit de wolken verdreven. Daarom eerst de aanval op de havens, dan op de vliegvelden.

En zo kon men deze woedende worsteling achteraf duidelijk onderscheiden in vier tijdperken: eerst van 8 tot 18 Augustus, dan van 19 Augustus tot 5 September, vervolgens van 6 September tot 5 October en eindelijk van 6 tot 31 October.

Het Duitse plan was tot in de puntjes voorbereid als alle Duitse plannen. En de verwachting was, dat de zaak zo netjes lopen zou als zij in Polen en Noorwegen en West-Europa gelopen was.

Maar het liep in Engeland net even anders.

Op de Duitse grootspraak had Churchill in Engelands zwaarste uur op 4 Juni 1940 in het Parlement reeds verzekerd: "We shall not flag or fail, we shall go on to the end, we shall fight on the seas and oceans, we shall fight in the air, we shall defend our island, whatever the cost may be, we shall fight on the beaches, we shall fight on the landinggrounds, we shall fight in the fields and in the streets, we shall fight in the hills, we shall never surrender"..........

De Duitsers kregen te maken met een tegenstander, die nog wel niet klaar was, maar die door ervaring geleerd, toch voorbereid genoeg bleek om de aanvallers deze keer duur te laten betalen. Alleen op 15 Augustus vielen er 180 Duitse vliegtuigen te pletter en op 16 en 18 Augustus werden er 245 neergeschoten. De aanval gedurende de eerste tien dagen kostte Hitler 697 vliegtuigen. De Engelsen verloren er 153.

Goering moest even adem halen.

Toen begon hij een nieuwe reeks van vijf en dertig aanvallen, vooral op vliegvelden en vliegtuigfabrieken. Achthonderd vliegtuigen wierpen de Duitsers in de strijd; 562 ervan zijn nooit meer teruggekeerd.

Goering begreep, dat zijn tactiek verkeerd was.

Hij zocht geen vliegvelden en fabrieken meer, maar besloot Londen zelf aan te vallen. Dit begon op 7 September: in drie golven vlogen de Duitse formaties van 20 tot 40 vliegtuigen aan op een hoogte van 15000 meter. De lucht dreunde van het gedonder der motoren en het geknetter der machinegeweren, dat op stille plekken beneden het geluid maakte van een stok, die langs een ijzeren hek wordt gestreken.

Niet minder dan 38 aanvallen liet Goering van 6 September tot 5 October op Londen los.

Op 7 September probeerden 350 van zijn bombardeertoestellen Londen te bereiken. En inderdaad braken sommige ervan door en brachten vernieling. Maar bijna een derde van de Duitse toestellen werd vernietigd. Op 12 September kon één Duits vliegtuig een bom laten vallen op Buckingham Palace, waar de Koning was, die kort daarop de nog grimmiger geworden velden van het Empire toesprak.

15 September bracht de climax: het was een Zondag: Wie, die in Londen was, zal hem ooit vergeten?

In de kerk drong het geruis door van de gevechten in de lucht. Het was niet een strijd boven Londen alleen; het front in de lucht liep ver rond Londen, over de kust, over het Kanaal tot Frankrijk toe. Goering zond in de morgen om een uur of negen 250 bombardementstoestellen. Zij vlogen 15000

tot 26000 voet hoog. De Engelse vliegers waren er niet op gebrand Hitler in Londen te zien; zij wilden Londen rustig laten lunchen en zij deden het. Zij vernietigden een derde der aanvallende machines en Londen lunchte.

Eén man wist heel zeker, dat het een harde strijd gold; die man was Winston Churchill, die zich die morgen in een der operatiekamers van de R.A.F. bevond. Wie hem daar gezien hebben, weten, dat zijn sigaar toen niet brandde, maar pas weer aanging om half één; toen was de eerste helft van de strijd voorbij.

Want Goering kwam 's middags terug.

Hij zond rond drie uur wederom 250 vliegtuigen. Hij heeft er duur voor betaald.

De jonge adelaars van de R.A.F., Engelsen, Polen, Fransen, Tsjechen en Ieren hadden gezworen, dat Londen gered zou worden en het werd gered: nogeens 100 Duitse vliegtuigen werden op die Zondagmiddag vernietigd en de Duitsers deinsden terug. Nog niet voor goed. De strijd overdag stierf pas weg eind October; toen begonnen de aanvallen in de nacht. In de Engelse zon hebben de Duitsers zich niet meer gewaagd.

Wie de bombardementen heeft meegemaakt, zal niet zeggen, dat zij niets betekenden. Het was erg — ook overdag. Een 1700 burgers werden gedood en meer dan 3000 zeer ernstig gewond. De Engelsen stonden tegenover een geduchten vijand, die materieel sterk was en die bovendien zeker scheen van de zegepraal.

Maar de Duitsers hadden iets vergeten, wat zij hadden kunnen lezen in „Mein Kampf". Zij hadden vergeten, dat de Engelsen, een maal in de strijd gewikkeld, van geen blijvend wijken weten en geen middel onbeproefd laten. Hun eiland overgeven — nooit. De aanval op Engeland heeft Hitler 2500 vliegtuigen gekost. En bijna 400 Engelse piloten verloren hun leven in de lucht boven hun Vaderland.

Maar zij hebben Engeland behouden en met Engeland de wereld.

Daarom vlagen wij morgen. Als een bewijs van onze eerbied voor den bondgenoot, die stond en staan bleef, toen alles viel.

Als een herinnering aan de helden, die de zegepraal door de wolken droegen. Als een teken van onze hoop, dat, wat toen kon, nu zeker mogelijk is. Boven Londen werd het hakenkruis voor het eerst vernietigend verslagen. „Never in the field of human conflict was so much owed by so many to so few."

Het woord van Churchill, midden in de strijd, op 20 Augustus 1940 tot het Lagerhuis gesproken, was de moderne echo op de oude, strijdbare belijdenis: „Het is heel goed mogelijk, dat velen in handen vallen van weinigen; voor de hemel is het geen verschil door velen of door weinigen redding te brengen" (I Mach. 3,18).

Millioenen herdenken morgen de helden, die de goede strijd hebben gestreden. Ook wij zullen hen nimmer vergeten, want zij zijn mede gevallen, opdat onze kinderen eens bevrijd zullen zijn van de germanistische gruwel.

Daarom waaien morgen onze vlaggen.

Want zij, die na ons komen, zullen 15 September 1940 herdenken als het keerpunt in de wereldoorlog, als de dag, dat Hitlers luchtarmada verslagen werd en daarmede ook het begin van zijn einde in de wolken geschreven werd voor de millioenen, die hun ogen ophieven naar omhoog, waarvan de redding kwam......

* * *

Herdenkingsrede van Consul Edward Th. Lambert

As you have just heard from His Excellency the Governor an event is being celebrated tomorrow which will surely rank as one of the most decisive turning points in the history of the world. Let us look back for a moment and consider what was happening in those critical months of August and September 1940 when the Battle of Britain was at its height.

The second World War had begun a year earlier by the onslaught of Germany on Poland. The German nation was once again on the warpath. The dreams of peace and a better world which had inspired every civilised man and woman with hope after the onslaught of the first World War were dissipated into thin air by another appeal to force, naked, brutal and unashamed.

The old German claim that right was might was once more flung out with a new challenge tot war for unlimited power, a war aimed at destroying everything that we, the peoples of freedom, hold dear.

The Poles knew that they had little hope of resisting the vast German war machine. They knew too that, cut off from the West, they had little hope of aid from without, but they decided to fight for their freedom and they fought valiantly. Let us pay a tribute of homage to that very gallant nation.

But the Poles were not alone in their struggle. Britain, France, Canada, Australia, New Zealand and South Africa in turn declared war upon Germany. These countries were, however, unprepared and ill-equipped and the German hordes swept on, overrunning first one free country then another. Denmark, Norway, Holland, Belgium, Yugoslavia en Greece were all in turn trampled down by the conqueror. Then came Dunkirk and the collapse of France and for a whole year the British Empire stood alone. In the summer of 1940 the outlook was black indeed. With France at its mercy, the whole German army was ranged along the Channel coast ready to strike at Britain. Each day air-reconnaissance revealed the massing of ships and barges in the ports, the massing of divisions ready to embark in them and the massing of aircraft to cover their passage, as new airfields were put into service all along the caost from Holland to Cape Finisterre. The Nazis were convinced then that they had won the war and a great part of the civilised world, who were our friends, believed it too.

But the British people did not believe it. We knew that we were greatly outnumbered in the air and that we had very few trained and equipped divisions ready tot meet the onslaught. But we thought we had a chance— a sporting chance—to win the battle of the air and even if we had no chance we knew that some how or other we had to come through. As has happened before in times of great crisis in our history we found a leader who rallied us and spoke to us in words we understand. Every civilian who could carry a gun was gicen one. Most of them were sporting guns and out-of-date rifles, for which there was little ammunition — but still they might be good enough to kill one German, and if a million and a half men got one German apiece, invasion woud at least be a costly business. This may have been an absurd kind of military calculation, but at the time it seemed convincing.

And so the Battle of Britain was joined. It never came to fighting on land, because the Germans were beaten out of the air by a band of gallant young men flying in better machines than Goering had provided. On September 15th. we heard, with joy and thankfulness, that no less than 185 German machines had been brought down over South-Eastern England on that day alone, and we learned afterwards that many others had never got home. The British people had scraped round the worst corner of the war. No situation that it can produce now will be so desperately critical as those summer months of 1940.

That, in brief, is the story of the event which we are asking you to celebrate with us tomorrow. But in doing so let us not forget those millions of our friends in Holland, in the Netherlands East Indies and in all the other occupied countries who would gladly join with us in this celebration if they were free to do so. Let us pay a tribute to their courage and sacrifice, for they too have fought valiantly and are still fighting by our side.

Today the British peoples no longer stand alone. The fight for freedom has become world-wide. We have great and powerful allies and the forces of liberty are mobilised for battle everywhere. Together we will win this war and together we will restore freedom and decency and a chance for the common man all over the world. That is the message which we are broadcasting to our friends and our enemies on the eve of this anniversary of the Battle of Britain.

Nederland.

GERBRANDY SPRAK OP ROSJ-HASJANA.

„....godsdienstvrijheid en verdraagzaamheid...."

Ter gelegenheid van de Joodse jaarwisseling heeft minister-president prof. Pieter Sjoerd Gerbrandy gesproken tot Nederland via Radio Oranje. Hij zeide o.a. „wanneer wij al niet reeds uit ondervinding hadden geleerd dat onder geen enkele omstandigheid van enige overeenkomst met of toenadering tot den onmenselijken Hitler sprake kan zijn, dan leren wij dat wel uit het lot der joden op het vasteland van Europa en uit de duivelse hartstochten die de Duitsers tegen de Joden botvieren. Doch naast gevoelens van medelijden met de verdrukten, gevoelen wij diepe dankbaarheid wanneer wij tegelijkertijd horen dat menselijk medeleven schoner dan ooit is opgebloeid in verduisterd Europa.

Uit alle landen waar de onderdrukker dreigt beschaving en menselijkheid te vertrappen komen berichten dat de bevolking tracht de hulpeloze slachtoffers tegen de Duitse horden te beschermen, dikwijls met opoffering van eigen leven. De tijd is nog niet gekomen om openlijk te spreken van de wijze waarop het Nederlandse volk aan dit barbarisme weerstand biedt; het eigen leven en de eigen veiligheid in de waagschaal stellende om Duitslands duivelse plannen te breken. Doch wanneer eenmaal door de dappere Nederlanders alles is gedaan om de ongelukkigen bij te staan en wanneer dit aan het volle daglicht zal zijn gekomen, dan zal de wereld zien hoe Nederland met ongebroken trouw zijn tradities van godsdienstvrijheid en verdraagzaamheid heeft hoog gehouden en gediend".

DE PRINSES WEER NAAR CANADA.

Prinses Juliana zal met de Prinsessen Beatrix en Irene binnenkort uit Lee in de Verenigde Staten weer naar Canada vertrekken. Volgende zomer zal zij weer naar Lee komen en in hetzelfde huis haar intrek nemen.

PRINSES JULIANA IN OTTAWA.

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana kwam gisteren met Haar beide kinderen in Ottawa aan op weg naar Haar residentie. De vacantie te Lee is beëindigd.

TEGEN DE GODSDIENST.

Kerkbladen opgeheven.

„De Tijd" (van 2 September) deelt mede dat bij officieel decreet van Seyss Inquart een groot aantal Katholieke en Protestantse kerkelijke periodieken is opgeheven. Het blad schrijft: „De godsdienstige pers zal geheel worden gereorganiseerd; kerkgenootschappen mogen in het vervolg hun leden informaties verstrekken door middel van „mededelingsbladen", waarvoor een nieuwe kerkelijke indeling des lands in het leven zal worden geroepen".

HEER J. H. BOAS TERUG.

Naar wij in de Surinaamse kranten lezen is de Heer J. H. Boas in Suriname teruggekeerd. Zoals men weet vertoefde het Hoofd van de Surinaamse Gouvernements Persdienst enige weken in de Verenigde Staten voor zaken.

2 NEDERLANDERS TER DOOD VEROORDEELD.

Het Aneta-nieuwsagentschap zeide, dat volgens de onder Duits toezicht staande Nederlandse radio 2 Nederlanders te Breda door de Duitsers werden ter dood veroordeeld, omdat zij „seinen gaven aan Geallieerde vliegtuigen" (Londen, (AP) 14.9).

LEUK VOOR DE DUITSERS.

De Bernse correspondent van de Zweedse „Nya Daglicht Allehanda" berichtte op 9 September dat medio-Augustus twee Duitse munitie-bergplaatsen in de buurt van Amsterdam zijn opgeblazen en een munitie-trein derailleerde. Een meubelwerkplaats aan de Houthaven en een papierfabriek aan de Drenkhuisweg te Amsterdam brandden tot de grond toe af.

ORANJEDEMONSTRATIES.

Een grote Oranje W. gemaakt van wortel hing op 31 Augustus achter een raam van een fabriek aan de Lage Dijk te Zaandijk. Zo meldt het Dagblad van „Noord-Holland" (van 1 September) W. A.-mannen ontdekten dit ontroerende teken van oranjeliefde om 20 uur toen er niemand meer in de fabriek was en zij dus de deur moesten forceren om er bij te komen en de W. te verwijderen. Vele lieden in de Zaanstreek, zo schrijft hetzelfde blad, werden aangehouden die Koninginnedag „omdat zij bloemen en andere emblemen droegen die een zekere politieke strekking hadden". Uit andere delen des lands bereikten ons nog geen berichten, doch ongetwijfeld zijn ook daar soortgelijke oranje-demonstraties voorgekomen.

De Burgerwachters tellen de auto's.

Gemiddeld onderzoek duurt slechts 15 minuten

BANDEN-SITUATIE IS TREURIG.

Wat vraagt de Burgerwachter-Controleur?

Bij de benzine-pompen was het gisteren druk. De verkeerstelling was begonnen. De burgerwachters betrachtten ditmaal hun plicht door een dienst te verrichten welke allang geschied had moeten zijn. Eindelijk zal men beginnen orde te brengen in een van de twee grootste chaotische toestanden van ons eiland: het vervoervraagstuk. Aan de tyrannie van truckjes-chauffeurs gaat een einde komen.

Alle auto's werden aangehouden. De Vervoer-Commissie, welke onlangs door Curaçao's vijftigsten Gouverneur Dr. Piet A. Kasteel, in het leven werd geroepen, begon haar werk.

Een Amigoe-man heeft enkele contrôle-posten bezocht. Hij werd overal even vriendelijk te woord gestaan door de aanwezige deskundigen-contrôleurs.

De opzet van deze verkeerstellingen is de nodige gegevens te verzamelen, waaruit een algemeen beeld getrokken kan worden wat betreft de algehele toestand van de thans rijdende auto's en andere vervoermiddelen en waarbij in het bizonder de toestand der banden onder ogen wordt gezien.

De contrôleur heeft voor elke auto een stuk blauw papier, waarop hij zijn bevindingen en indrukken over de wagen neerschrijft. Onder andere worden opgenomen: het **belastingnummer, de naam van den eigenaar, het model** en het **bouwjaar, de stand van de kilometerteller** en indien mogelijk ook het **aantal P.K. van de motor.** Daarna worden de **banden** nagekeken en stelt de contrôleur vast hoelang redelijkerwijze genomen die banden zouden kunnen meegaan. De contrôleur betast en inspecteert, ziet de slijtage even na en stelt zo nu en dan enige vragen. Met zijn tevoren reeds opgedane kennis en ondervinding schat hij de levensduur van elke band op een bepaald aantal kilometer en tekent dat op. Ook de reserve-band ondergaat deze zelfde keuring, waarna men vervolgens de **maat der banden opneemt.** Dan moet men voorts een omschrijving geven van **de diensttaak van zijn voertuig**, bijvoorbeeld dat de wagen uitsluitend voor persoonlijk vermaak is, ofwel dient voor de bezorging van melk, levensmiddelen of andere dienstzaken.

De **chassis** en de **body** van de wagen worden tevens bekeken en de algemene indrukken daarover worden opgetekend. Eventjes nog wordt de **motor** aangedraaid om de toestand waarin deze verkeert op te nemen en de keuring is ten einde.

Om dubbele of meer aanhouding te voorkomen en daardoor de regeling een soepel verloop te doen hebben, wordt er op iedere gecontroleerde wagen een papiertje aangebracht, met de letters **V. C.** (Vervoer-Commissie).

Het geruchte als zoude men bij deze verkeerstellingen banden afkeuren, moet ten stelligste worden tegengesproken, daar men hier moeilijk van een keuring, in de betekenis van goeden afkeuren, spreken kan. De banden, die zover zijn afgesleten, dat zij voor een mogelijk verbod tot gebruik in aanmerking zouden kunnen komen, worden door den contrôleur aangetekend als voor hem zijnde nul en van gener waarde. Het gebruik van dergelijk soort materiaal staat den eigenaar evenwel vrij, doch komt ook geheel op diens risico. De mogelijkheid bestaat, dat deze banden twee of drie maanden meegaan — aan de andere kant staat echter dat zij stuk kunnen springen, met alle mogelijke gevolgen van dien. Ook merkt men bij andere wagens verschillende maten van banden op, iets wat natuurlijk ook gevaarlijk is.

Gevraagd naar hun indruk wat betreft de banden- situatie op ons eiland, gaven de contrôleurs als hun mening te kennen, dat die — althans voor zover zij zich daarover een idee hebben kunnen vormen — niet bepaald rooskleurig kan worden genoemd. De personen-auto's, aldus onze zegslieden, zijn nog het beste aan toe, **maar wat busjes en dienstwagens aangaat, is het wel treurig gesteld. Ook de huurauto's vertonen grote banden-slijtage.** De motor en de chassis zijn in de meeste gevallen prima in orde.

Het zorgenkind is echter en blijft: het bandengebrek.

De houding van het publiek is correct. Natuurlijk geeft het vaak even een oponthoud. Vooral gisteren duurde dit soms even, omdat de eerste dagen nu eenmaal steeds drukker zijn dan de later komende. Zoals men weet, duurt de telling de gehele week, in verband waarmede de benzine-pompen deze week slechts van 7 tot 18 uur geopend zijn.

Het is hard werk: één contrôle neemt gemiddeld een kwartiertje. Bij een der pompen vroegen wij, hoeveel auto's men die dag nagezien had. Het antwoord was: 80, voorwaar een enorm aantal. Bij deze pomp waren twee controleurs bezig. Houdt men de gemiddelde op een kwartier, dan kan dit dus op 10 uren zonder onderbreking. De controleurs waren echter wel dan tevreden. Elkeen kreeg sigaretten en koele dranken.

Buitenland

MASSA - LUCHTAANVALLEN OP DUITSLAND.

Wes Gallagher seint uit Londen:

Britse luchtvaart-deskundigen wezen op het komende slechte weer, tengevolge waarvan het aantal dagen dat Duitsland gebombardeerd kan worden, vermindert, terwijl de noodzaak om duizenden Britse en Noordamerikaanse vliegtuigen te concentreren voor een „bliksem-luchtaanval" op het Derde Rijk groter wordt. Zelfs nu de Britse luchtmacht Bremen voegde bij de „uitgezochte" vijf steden of havens die honderdmaal of meer werden aangevallen, verklaarden de deskundigen, dat, indien de Duitse oorlogsmachine „tegen de lente ontwricht" moet worden, de Britse en Noordamerikaanse luchtmachten in staat moeten zijn honderden en zelfs duizenden bommenwerpers te werpen in afzonderlijke acties op elke geschikte vliegdag.

De slechte weersgesteldheid zal vooral invloed hebben op de Vliegende Forten, die zulke sensationele successen hebben geboekt bij hun eerste vluchten. Een zegsman verklaarde, dat de Vliegende Forten, die van grote hoogten opereren, goed weer moeten ondervinden, teneinde nauwkeurig te bombarderen. De enige manier, volgens dezen zegsman, om het gebrek aan voldoende operatie-dagen goed te maken is om meer vliegtuigen te werpen in een enkele aanval. Dit heeft ook het percentage van de verliezen verminderd. Omdat de Noordamerikaanse bombardementen op geringe schaal zijn uitgevoerd is de Luftwaffe in staat geweest practisch elke jager langs de invasiekust te concentreren om hen tegen te houden; echter zonder succes. Experts beweren, dat het concentreren van de Britse en Noordamerikaanse luchtmachten voor een grote aanval op Duitsland in deze winter is gehinderd door het verspreiden van de vliegtuigen naar Brits Indië, Egypte, China en andere fronten. De experts waren van mening, dat de nazies uit de oorlog zouden kunnen worden geslagen, „indien duizend bommenwerpers op elke aanval konden worden gezonden".

Het bombardementsplan van de Raf, dat thans wordt gesteund door de nauwkeurige slagen van de Forten en de snelle daglicht-aanvallen van de Noordamerikaanse Boston-bommenwerpers, heeft tot resultaat gehad, dat 5 steden of havens in Duitse handen herhaaldelijk zijn bestookt met 100 of meer aanvallen sedert de oorlog begon. Zij zijn: Boulogne 103, Brest 112, Keulen 105, Ostende 101, Bremen 100 met inbegrip van de aanval van gisterennacht.

Geen juiste cijfers worden verstrekt over het gewicht aan bommen, dat op elke stad geworpen is, doch het Bommenwerperscommando noemt de volgende als de meest gehavende, behalve de 5, die reeds genoemd werden: Hamburg, de grootste haven en tweede grootste stad van het Reich, 92 aanvallen. Hamm, zetel van de grootste spoorwegterreinen van Duitsland, 84. Emden, invoerhaven voor belangrijke ijzererts, 87. Kiel, scheepsbouwhaven en herstellingsoord voor oorlogsschepen, 64. Mannheim, een der voornaamste plaatsen waar zich oorlogs-industrieën bevinden, 55. Düsseldorf, verkeers- en fabriekscentrum, 50. Essen, met de beroemde wapenfabrieken van Krüpp, 49. Hannover, verkeerscentrum, 42. Gelsenkirchen, een centrum van olie-raffinaderijen, 41. Frankfort, rivierhaven en centrum van olie-raffinaderijen, 35. Dortmund, sleutel tot het belangrijke Dortmund-Ems kanaal, 24. Cuxhaven, met vliegvelden en spoorwegterreinen, 17. Aken, spoorwegknooppunt, 16. Lübeck, centrum voor de duikbotenbouw, 9. Stuttgart, fabrieken voor vliegtuigmotoren, 9. Kassel, locomotieven-fabrieken, 9. Karlsruhe, herstellingsterreinen voor de spoorwegen, 7. Rostock, vliegtuigfabrieken en haven, 5. Flensburg, werven voor de duikbotenbouw, 5.

Italië: Napels, inschepingshaven, 32. Turijn, centrum van de vliegtuigenbouw, 18. **Frankrijk:** Parijs, fabrieken in de voorsteden, 11. Duinkerken, de kaden, 96. Le Havre, 92.

België: Antwerpen, de kaden, 36.

Nederland: Rotterdam, de kaden 85.

Sommige steden zijn betrekkelijk licht getroffen in het aantal aanvallen, doch hebben grote schade geleden, gelijk Lübeck, waarvan, hoewel slechts 9 malen getroffen, volgens luchtverkenningen 40% is vernietigd.

Berlijn, dat de Britten het laatste aanvielen op 8 November 1941, is 53 maal gebombardeerd, doch nooit met die hevigheid welke de Royal Airforce heeft getoond in het bestoken van plaatsen als Hamburg, Keulen of het Rührgebied (Londen, (AP) 14.9).

SPECIAAL DUITS COMMUNIQUÉ.

De Duitse radio zond een speciaal communiqué uit, waarin werd gezegd, dat 19 koopvaardijschepen met een totaal van 122.000 ton, 2 torpedojagers en 1 corvette tot zinken werden gebracht uit een Geallieerd convooi in de Atlantische Oceaan. Het communiqué beweerde, dat nog 6 schepen zouden zijn beschadigd door torpedotreffers en slechts enkele verspreide overgeblevenen schepen uit het convooi ontsnapten (Berlijn, (AP) 14.9).

BULGARIJE GEBOMBARDEERD.

Een communiqué van de Bulgaarse Generale Staf deelde mede, dat Bulgaarse steden in de afgelopen nacht werden gebombardeerd door „vijandelijke vliegtuigen van onbekende nationaliteit". Er worden burgerlijke ongevallen gemeld (Sofia, (AP) 14.9).

VERLOREN SCHEPEN.

De Canadese marine-autoriteiten maakten het verlies bekend van het Canadese patrouille-vaartuig „Racoon" met 38 officieren en manschappen en het zinken van 4 koopvaardijschepen der Verenigde Landen. De Minister van Marine Angus MacDonald zeide, dat de schepen verloren gingen toen het convooi waarin zij voeren, werd aangevallen door „een of meer vijandelijke duikboten" (Ottawa, (AP) 14.9).

GETORPEDEERDE SCHEPEN VAN DE AS.

Admiraal Sir Max Horton, Hoofd van Groot Britannië's duikbotendienst, zeide, dat Britse duikboten 300 vijandelijke voorraadschepen tot zinken hebben gebracht en 87 Duitse en Italiaanse oorlogsschepen hebben tot zinken gebracht of beschadigd sedert het begin van de oorlog. Sprekende bij het te water laten van een nieuwe Britse duikboot zeide Horton: „Vele troepenschepen bevonden zich onder de schepen welke getorpedeerd werden. Bovendien verklaarde hij, dat nog bijna 50 voorraadschepen werden beschadigd. Hij zeide, dat tot nu toe meer Duitse duikboten vernield werden door Britse duikboten dan gedurende de gehele Eerste Wereldoorlog (Londen, (AP) 14.9).

PLOESTI IN VLAMMEN.

De Sovjet-radio maakte bekend, dat het Roemeense oliecentrum Ploesti (Roemenië) in vlammen werd gelaten na de bombardementsaanval van de afgelopen nacht door Russische vliegtuigen.

De radio zeide, dat Russische vliegtuigen ook Bucaresti en Königsberg hevig bestookten. 33 Branden, vergezeld door hevige ontploffingen, braken in Bucaresti uit. 5 Ontploffingen zouden zijn waargenomen in het gebied van militaire barakken, het arsenaal en het Roemeense Ministerie van Oorlog.

De radio zeide, dat 6 grote branden uitbraken in Ploesti. De verklaring, volgens welke die stad, waarvan de nazies afhangen voor een groot deel van de olie om hun oorlogsmachine gaande te houden, in vlammen was, gaf te kennen, dat de oorspronkelijke branden niet onder bedwang werden gebracht. Andere, niet nader genoemde Roemeense steden, werden ook gebombardeerd. Alle, behalve één bommenwerper, zouden naar hun bases zijn teruggekeerd (Moskou, (AP) 14.9).

WILLKIE IN TEHERAN.

Wendell Willkie arriveerde per vliegtuig te Teheran uit Bagdad (Teheran, (AP) 14.9).

DE STRIJD OM STALINGRAD.

Henry Cassidy seint uit Moskou:

De Sovjet-troepen hielden hardnekkig vol te Stalingrad onder een methodisch bombardement en verdubbelde grondaanvallen van de nazies, terwijl divisies van het Rode leger aan het Centrale front meldden ongeveer 4000 Duitsers te hebben uitgeroeid en een gefortificeerde stad te hebben veroverd in een gevecht van drie dagen. Duitse bommenwerpers sloegen hevig naar oversteken van de rivier Wolga in de achterhoede van Stalingrads verdedigers in een poging hen af te snijden van versterkingen en voorraden.

Veldberichten zeiden, dat het terrein in de frontlinie klaarblijkelijk is verdeeld in vierkanten voor de Stuka's, waarbij de vliegers opdracht hebben elk levend wezen daarbinnen uit te roeien, teneinde plaats te maken voor tanks en gemotoriseerde infanterie. Het communiqué sprak van het afslaan van aanvallen zowel ten Westen als ten Zuid-Westen van het industriële centrum en bizonderheden van afzonderlijke gevechten gaven te kennen, dat meer dan 2000 Duitsers gisteren in dat critieke gebied werden gedood.

Een frontbericht van „Rode Ster" zeide, dat de vijand tweemaal zoveel troepen en tanks gebruikt als in de vroegere aanvallen en ook veel meer vliegtuigen. De situatie werd ernstiger ten Noord-Westen en Westen van Stalingrad. Een bericht zeide, dat de positie ernstig bleef ten Zuid-Westen van de stad, doch het Rode leger ging voort de meeste aanvallen te stuiten. Tevens ging men soms tot tegenaanvallen over. De Duitsers pogen de ernstige verliezen, die zij in de gevechten op het land geleden hebben, te verminderen door de Luftwaffe te belasten met de grootste opdrachten in de nieuwe phase van het offensief. Zij zenden honderden nieuwe vliegtuigen in de strijd en boeken enkele winsten door hun grote numerieke meerderheid in de lucht. Zwermen van vliegtuigen bombardeerden de Russische frontlijnen, verbindingen en rivier-oversteken. „Rode Ster" gaf toe, dat de aanvallen de activiteiten van de verdedigers hinderen, doch zeide, dat de Rode luchtmacht een krachtige weerstand ontwikkelt.

De Duitsers deden drie nachtelijke aanvallen in het midden van de sector ten Zuid-Westen van Stalingrad, doch boekten geen succes en trokken zich terug naar hun oorspronkelijke posities met belangrijke verliezen. Gemeld wordt, dat de volgende morgen vroeg talrijke vliegtuigen van de Russische posities aanvielen en ook verder de gehele dag. Men verdeelde het terrein in vierkanten en elk vliegtuig kreeg de opdracht elk levend wezen daarbinnen te vernietigen om de weg schoon te vegen voor tanks en gemotoriseerde infanterie. Een vijandelijke divisie infanterie met verschillende dozijnen tanks rukten op, doch stieten op een fel artillerie-vuur van het Rode leger. Na een slag, die de gehele dag duurde, hadden de Duitsers slechts 400 tot 500 meter voortgang gemaakt. Zij verloren echter verschillende bataljons infanterie en vele tanks en kanonnen.

Een scherpe botsing ontwikkeld zich in een andere sector ten Zuid-Westen van Stalingrad, waar de Duitsers in drie colonnes aanvielen. Een divisie infanterie werd uit de reserves aangevoerd en voerde de hoofdaanval uit, gesteund door 20 tanks, terwijl 2 colonnes, bestaande uit 19 en 8 tanks respectievelijk, bijkomende aanvallen deden. Niettegenstaande de onophoudelijke grond- en luchtaanvallen in deze sector zeide „Rode Ster", dat de vijand niet verder kon komen.

Aan de Zuidzijde van het Salingrad front zou de slag woeden om een bewoond punt van groot tactisch belang. Hier gebruiken de Duitsers wederom hun vliegtuigen in een poging houvast te krijgen op de nederzetting. „Rode Ster" zeide, dat verschillende Duitsers met automatische geweren oprukten ten Zuiden van Stalingrad en in de plaats doordrongen. Hierbij verscholen zij zich in de huizen. Het punt werd verschillende malen genomen en hernomen, waarbij beide partijen verliezen leden. Tegen het middaguur meldden de Russen echter in het bezit van de plaats te zijn. De Luftwaffe mengde zich toen in de strijd en wierp 500 brisant- en scherfbommen op — wat „Rode Ster" beschreef als — een klein gebied. Na de aanval braken de Duitse troepen in de Westelijke buitenwijk van dit punt binnen, waar zij zich ingroeven. „Rode Ster" zeide, dat de Duitsers ten Westen van Stalingrad aanvielen met 2 groepen van tanks, gesteund door vliegtuigen en artillerie met het doel een afdeling van het Rode leger te omsingelen door flankaanvallen. Onder druk van den numeriek superieuren vijand trokken de Russen zich terug aan de linkerflank. Toen de Duitsers echter poogden hun succes uit te breiden, deden de Russen een tegenaanval en dreven hen terug naar het punt van waar zij uitgingen.

Aan de rechterflank bleef de Duitse aanval steken door een anti-tank sloot. De verdedigers zonderden de vijandelijke infanterie af van de tanks. Zij vernielden 8 tanks en 3 pantserwagens en doodden of verwondden 300 man. De Duitsers waren gedwongen zich terug te trekken (Moskou, (AP) 15.9).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

Het Russisch middagcommuniqué luidt als volgt: „Gedurende de nacht van 14 op 15 September bestreden onze troepen den vijand ten Westen en Zuid-Westen van Stalingrad en ook in het gebied van Mozdok. Geen belangrijke veranderingen vonden plaats in andere sectoren van het front".

Een aanvullend communiqué luidt: „Ten Westen van Stalingrad voerden onze troepen defensieve gevechten. Een Sovjet-afdeling sloeg een Duitse aanval af en vernielde 2 tanks. Meer dan 100 Duitsers werden hierbij gedood. De Sovjet-artillerie sloeg een concentratie van de vijandelijke infanterie uiteen en blies 6 vrachtauto's met ammunitie op. In een andere sector sloegen onze troepen verschillende vijandelijke aanvallen af en doodden ongeveer 600 Duitsers. Ten Zuid-Westen van Stalingrad werden Duitse tanks tegengehouden door anti-tank versperringen en beschoten door de Russische artillerie. 5 Vijandelijke tanks werden vernield en 3 ontwricht. Russische mortierenschutters ruimden ongeveer 2 compagnieën van Roemeense troepen op.

In het gebied van Mozdok vecht een Russische garde-afdeling om een Duitse tankgroep te vernietigen, welke in een bewoonde plaats doorbrak. In een sector van het Westelijk front hebben Sovjet-troepen de Duitsers na felle gevechten verdreven uit een gefortificeerde en bewoonde plaats. In een gevecht van drie dagen hebben zij ongeveer 4000 Duitsers opgeruimd en verschillende dozijnen Duitse tanks ontwricht of in brand gezet. Tevens werden 11 kanonnen en 6 mortieren-batterijen vernield. Wij veroverden 15 kanonnen, 1 tanks, 19 machinegeweren en ander oorlogsmateriaal" (Moskou, (AP) 15.9).

CURACAO.

BRAZILIË'S ONAFHANKELIJKHEIDSDAG.

De Gouvernementspersdienst deelt mede:

Zijne Excellentie Gouverneur Dr. P. A. Kasteel heeft ter gelegenheid van de Braziliaanse onafhankelijkheidsdag den consul van Brazilië, den heer J.L. Penha Jr., zijn gelukwensen aangeboden en van dezen daarvoor een dankbrief terugontvangen.

DE G.P.D. SPREEKT.

Hedenavond zal het Hoofd van de Gouvernementspersdienst een radiorede houden van 20 uur tot 20.30 uur.

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Verlof: M. R. W. B. Berkenveld, Gouvernements-Geneeskundige in het 3e district alhier, 3 weken wegens andere redenen dan ziekte; G. E. Elisabeth, tijdl. kommies der belastingen 2e klasse op Aruba 28 dagen, wegens andere redenen dan ziekte en met vergunning deze tijd op Curaçao door te brengen.

Benoeming: A. N. Vermeer tot Controleur bij de Dienst voor Sociale en Economische Zaken; P. A. Regales, tot oppasser bij het Krankzinnigengesticht Rustoord „Groot Kwartier"; M. F. Carrera tot oppasser bij het Krankzinnigengesticht Rustoord „Groot Kwartier"; C. Th. P. Martha tot oppasser bij het Krankzinnigengesticht Rustoord „Groot Kwartier"; Mej. A.F. Piper, tijdl. kwekelinge aan de Emmaschool voor G.L.O.B. tot tijdl. onderwijzeres 3e klasse; Mej. A. E. Kraayenveld, als tijdl. laborant op het laboratorium van de Openbare Gezondheidsdienst; R. M. Robles, geneesheer, Commandant van de Rode Kruis Compagnie op Aruba tot 1e Luitenant van speciale diensten bij de Schutterij; D. R. de la Fuente, geneesheer, Sectie-commandant van de Rode Kruis Compagnie op Aruba tot 1e Luitenant van speciale diensten bij de Schutterij; Mej. J. M. Leckie tot tijdl. onderwijzeres 3e klasse en werkzaam gesteld aan de Emmaschool voor G.L.O.B.; „Commissie van Toezicht" op de leergang tot opleiding voor Landmachinist: de Inspecteur van het Onderwijs tot lid en voorzitter, L. Veltman en P. Buist tot leden.

Herbenoeming: Mr. L. C. Kwartsz tot plaatsvervangend lid van de Voogdijraad op Curaçao; S. Beunders tot plaatsvervangend lid van de Voogdijraad op Curaçao.

Overplaatsing: Mej. D. Abercrombie, tijdl. onderwijzeres 3e klasse aan de Emmaschool voor G.L.O.B., naar de Wilhelminaschool; A. Boomgaart, Adjunct-commies naar de GouvernementsSecretarie ingang 16 September 1942.

Bevordering: C. L. Neuman, tijdl. Hulploods alhier, tot tijdl. Loods.

Eervol ontslag aan: A. N. Vermeer, als agent 1e klasse der Burgerpolitie in Curaçao; ingang 11 September 1942; M. B. de Haseth, tijdl. klerk ten Parkette van den Procureur-Generaal, op zijn verzoek, ingang 16 September 1942

Ontheffing: A. Boomgaart, adjunct-commies eervol ontheven van de functie van Ambtenaar van het Bevolkingsregister en Hulpambtenaar van de Burgelijke Stand op Curaçao.

Leergang tot opleiding voor landmachinist: Benoemd tot leraren de Heren: H. Schuurman, M. A. W. Goedhart, W. K. F. van Kanten, en L. Telle.

De Gouvernements-Secretaris,
C. F. Gronemeijer.

BURGERLIJKE STAND VAN CURAÇAO.

Bevallen op September: 1 Colina, Juliana Gilberta z; 2 Wilson, Marie Eudoxia d; 3 We,man, Juana Robertina echtg. v. Koffy, H. B. z; 4 Adamus, Antonia Bernadina echtg. v. Gustina, J. C. z; **24 Augustus** Hooi, Josefa Miguel echtg. v. Meriand, H. L. C. d; **3 September** Isebia, Hilda Andrina echtg. v. Pigott, D. E. z; 6 Angela, Rosa Narcisa echtg. v. Rijnschot, M. P. z; 5 van Uiter, Irma Francisca Ursula echtg. v. Rib, E. S. d; 6 d'Arnault, Cornelia Maria Adolphina echtg. v. René, H. A. d; Paulina, Carlota Petrona z; 4 van Brederode, Francina Huberdina echtg. v. Sondermeyer, G. J. z; van Brederode, Francina Huberdina echtg. v. Sondermeyer, G. J. z; Correa, Mercedes Maria echtg. v. Fullinck, E. P. z; 7 van Kwartel, Anna Constancia echtg. v. Langguth, J. M. z; 5 Mc Quilkin, Florence echtg. v. Jackson, C. M. z; Hernandez, Seferina Hermelina d; 7 de Sanders, Georgine Edith d; 5 Felida, Rebeca Saturna d; 9 Cijntje, Seferina Juliana echtg. v. Martina, A. B. z; 10 Marien, Ninvia Juliana Paulina echtg. v. Capella, Federico M. d; 9 Scott, Carmen Margarita echtg. v. Meyers, V. E. z.

Ondertrouwd op September: 3 Gout, Isidore Nicolaas Ferdinand en Lioe-en Molina, Demetria Hilaria; 4 Parker, Harry Louis Eduard en Alexander, Divina Pastora; 9 de Palm, Ismael Remigio en Pelgrim, Adelaida; 10 Rombley, Joseph Nathaniel en Blyden, Dorothy; Elisabeth, Evaristo Florencio en Mambi, Petra Pascualita; La Cruz, Cornelis Florentina en Cardoze, Sarita Balbina; Thomas, Theophelus Charles en Hodge, Magdalino Eloino, Eunice; Gutierren, Julian en Marcera, Venancia Clavera; Rhodes, Anselmo Hector en Hanst, Emigda Leonora; Curiel, George Alexander en Daal, Julia Maria.

Overleden op September: 1 Chap, Umberta Aquiles oud 32 j.; 2 Celestina, Selinda Eustacia echtg. v. Pinedo, J. F. M. oud 58 j.; **31 Augustus** Mathilda, Regina oud 90 j.; 28 Rama, Maria Felisi weduwe van Dovale, I. M. 88 j.; **2 September** Martina, Harold Paulino oud 2mnd.; 5 Melada, Luisa Confesor wed. v. van der Singel, J. A. oud 65 j.; Gregoria, Marco oud 4 mnd.; 10 Steba, Francisco oud 77 j.

PROGRAM
VAN HET
HONDERDJARIG BESTAAN
van het APOSTOLISCH VICARIAAT van CURAÇAO.

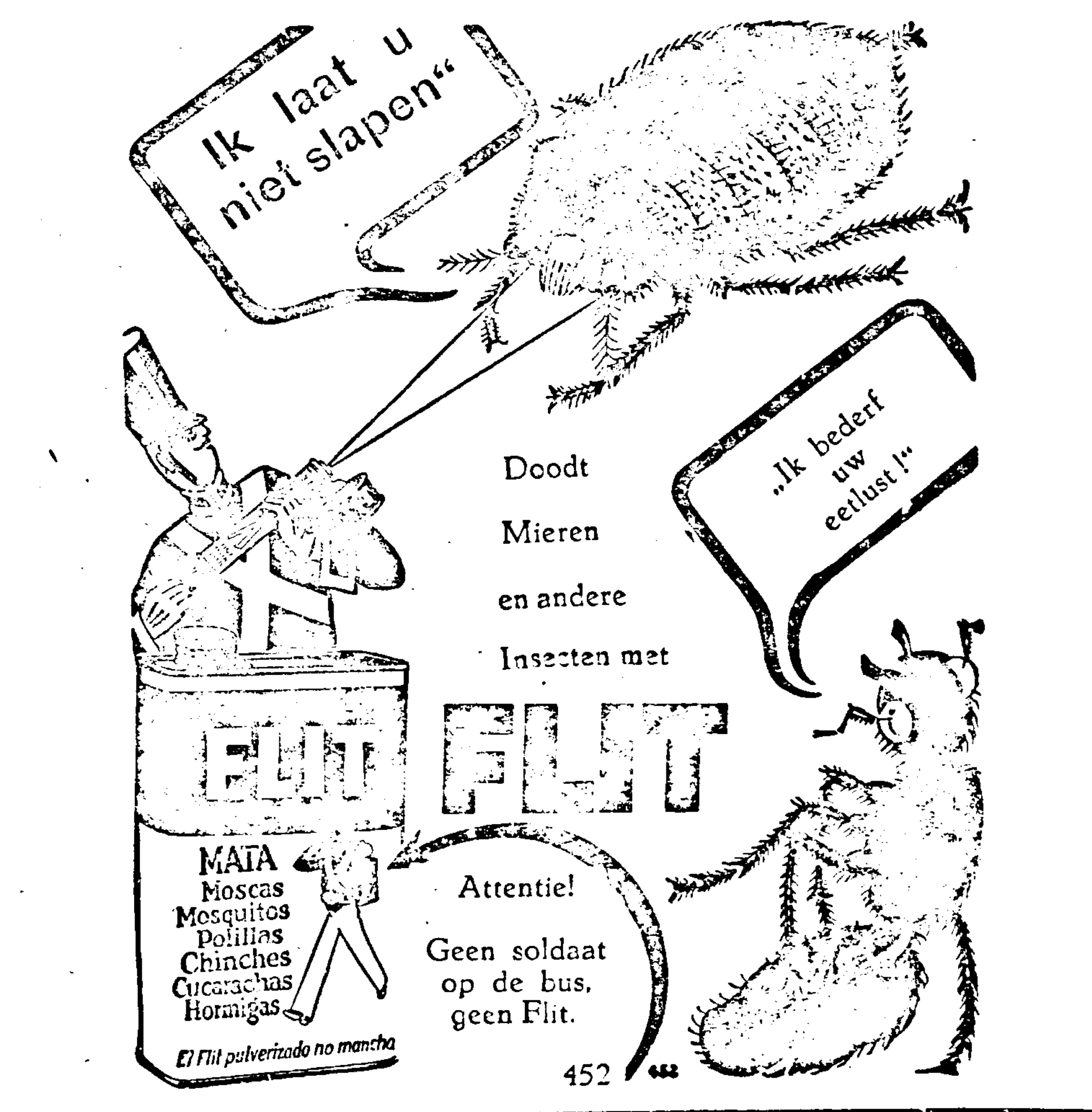
's MORGENS:

1o. ALGEMEENE H. COMMUNIE in alle kerken;
2o. PLECHTIGE H. MIS van DANKBAARHEID in alle kerken en kapellen.
3o. Na alle vast gestelde HH. Missen, PLECHTIGE TOEWIJDING aan het HART VAN JEZUS;
4o. Na de PLECHTIGE HOOGMIS „Te Deum";
5o. In de KATHEDRALE KERK van St. Anna, Otrabanda, om 9 uur PLECHTIGE PONTIFICAAL HOOGMIS.

's MIDDAGS:

Om 4 uur precies, op het Terrein van de R. K. SPORT-CENTRALE op het Rif:
PONTIFICALE OPENLUCHT-LOF, waaronder:
1o. Volks- en Kinderzang;
2o. Feestpreek;
3o. Plechtige Toewijding van het Apostolisch Vicariaat van Curaçao aan het H. HART van JEZUS;
4o. Te Deum;
5o. Zegen met het ALLERHEILIGSTE;
6o. Himne aan CHRISTUS KONING;
7o. Rede, uit te spreken door Zijne Excellentie Gouverneur Dr. P. A. KASTEEL;
8o. Telegram aan Hare Majesteit KONINGIN WILHELMINA en Zijne Heiligheid PAUS PIUS XII.

4010

ALLERLAATSTE NIEUWS

— Pearl Harbor: Het Hoofdkwartier van de Noordamerikaanse vloot in de Stille Oceaan maakte bekend, dat 450 Japanse gevangenen werden genomen in het gebied van Guadalcanal en Tulagi op de Salomonseilanden en dat zij zijn overgebracht naar een plaats buiten dat gebied. Noordamerikaanse mariniers landden op die eilanden op 7 Augustus in het eerste grote offensief van de oorlog in de Stille Oceaan.

— Tsjungking: Een zegsman van het Chinese leger zeide, dat de Chinese strijdkrachten Wuyi heroverd hebben op ongeveer 32 kilometer ten Zuiden van Kinhwa in de provincie Tsjekiang. Hij zeide, dat de Chinezen de Japanners op 31 Augustus uit de stad hadden verdreven in een aanval uit het Noorden, doch haar de volgende dag hadden verloren. Te Lantji op ongeveer 56 kilometer ten Noord-Westen van Wuyi, zeide de zegsman, dat grote branden woeden en dat het onwaarschijnlijk is, dat de Japanners het nog langer zouden kunnen uithouden tegen de krachtige Chinese druk. Hij schatte, dat ongeveer 4000 Japanners de stad houden.

— Moskou: Een Duitse vlieger, die in de strijd om Stalingrad gevangen genomen werd, werd door de Russen geïdentificeerd als den klein-kleinzoon van Prins Otto von Bismarck, den „ijzeren Kanselier". Volgens de radio had hij gezegd: „Deze oorlog heeft ons enorme verliezen gekost. Mijn overgrootvader had gelijk toen hij ons aanried geen oorlog tegen Rusland te beginnen."

— Caïro: De patrouille-activiteiten hebben voortgang.

— Berlijn: Een Duitse militaire zegsman zeide, dat de nazie-strijdkrachten „dieper" Stalingrad binnendringen bij hevige straatgevechten en dat de slag om het bastion aan de Wolga de „uiteindelijke phase" nadert.

— Berlijn: Het Transocean nieuwsagentschap beweerde, dat volgens verklaring van het militaire hoofdkwartier het voornaamste spoorwegstation van Stalingrad in Duitse handen is.

Het Memorandum Evertsz.

Naar aanleiding van het „Memorandum" Evertsz schrijft „Suriname" van Maandag, 7 September 1942, het volgende:

„Over het eerste gedeelte kunnen wij gevoeglijk kort zijn, omdat de schrijver het heeft over bepaalde verhoudingen na de oorlog. Alhoewel in zijn redenering een logische gedachtengang niet valt te ontkennen zou het evengoed mogelijk zijn dat er andere verhoudingen ontstaan, dan door hem voor mogelijk wordt gehouden.

Wij zijn het echter met den schrijver roerend eens wanneer hij betoogt:

„Denken wij, vraag ik mij dus af, zowel in Suriname als in Curaçao, bewust of onbewust nog niet te weinig aan de komende structuurveranderingen in de wereld? Moeten wij ons niet alvast ertoe zetten iets te doen en wel iets tastbaars, iets blijvends, waardoor wij in de wereld na de oorlog — een wereld waarin naar wij vertrouwen en ook geloven, het eerlijke recht weer zal zegevieren — meer recht van spreken zullen krijgen?"

Nog teveel mensen lopen rond met de overtuiging, zoals de schrijver even te voren constateerde, dat voor de gebiedsdelen geen wijziging in bepaalde verhoudingen zal plaats hebben. Ook hier hebben wij dit vaak kunnen beluisteren en men moet overtuigd zijn van het tegendeel om zich niet te scharen aan de zijde van de, op zijn zachtst genoemde, twijfelaars.

Velen redeneren, en niet ten onrechte, dat wanneer werkelijk de bedoeling voorzit om ons meer recht van spreken en wij voegen hieraan toe ook van handelen toe te kennen, waarom niet nu een aanvang hiermede gemaakt. Wanneer men op Curaçao niet gelooft dat dit gebiedsdeel in het toekomstige wereldorganisatieplan zal vallen, dan hebben wij hier reden te minder dit te doen. Vrij algemeen is men hier dan ook sceptisch gestemd. Hetzelfde gemis aan vertrouwen dat ginds predomineert openbaart zich hier. Dit omschrift de Heer Evertsz als volgt:

„Velen van ons geloven van niet, omdat zij slechts denken dat wat wij van deze reorganisaties in de Nederlandse gebiedsdelen zullen bemerken, slechts bestaat in het aanwijzen van een of meer afgevaardigden in een Rijksconferentie en of in een Raad van Advies en in deze Raden zal worden gedelibereerd hoeveel meer zelfstandigheid wij kunnen krijgen, welke nieuwe posities de toekomstige Gouverneurs zullen hebben, kortom, hoe onze staatsregelingen zullen worden herzien".

De schrijver blijft hier een weinig op de vlakte. Er zal gedelibereerd worden, dus ook hij verkeert in het onzekere, twijfelt dus aan iets positiefs.

Wij hebben nu geen Parlement zoals de Engelsen. Dus kunnen wij niet verwachten dat uit de boezem van het Parlement nu reeds gijverd wordt voor tastbare wijzigingen in bepaalde verhoudingen tussen moederland en koloniën.

Wij moeten aannemen, dat deze wijzigingen eerst in het Nederlands Parlement zullen moeten worden bezien, aangenomen dat de goede wil bij de Regering in Londen voorzit, om bepaalde verhoudingen te herzien. Want nu reeds wordt de eis gesteld dat het Nederlandse Volk zich zal moeten uitspreken ten aanzien van nieuwe verhoudingen. En wanneer wij nagaan welk een chaos op elk gebied zal ontstaan na de oorlog, dan zal niemand ons kwalijk nemen wanneer wij ons geen illusies maken, dat aan dit voornemen binnen afzienbare tijd gevolg zal worden gegeven.

De schrijver komt ons weer te hulp wanneer hij betoogt dat de mogelijkheid niet uitgesloten moet worden geacht dat Nederland een deel van zijn Overzees gebied zal moeten afstaan om de schuldenlast die drukken zal van zich af te wentelen en waar zoals hij weer terecht aanvoert Nederland geen afstand zal willen doen van Nederlands Oost Indië voornamelijk Java en Sumatra komen de Westindische gebiedsdelen hiervoor in aanmerking.

Wij weten niet of dit lijdelijk zal worden toegezien door de Staten van het Westelijk Halfrond, nog minder willen wij ons bezig houden met etische overwegingen, doch wanneer alles uitkomt zoals de schrijver zich dit indenkt dan is het te verklaren dat men de in uitzicht gestelde wijzigingen in de verhouding tussen moederland en koloniën niet ernstig opneemt.

Van de andere kant bekeken zou men kunnen redeneren dat wanneer het verloop der dingen zo zal wezen als door den Heer Evertsz geschetst, het geen zin heeft ons hierover te bekommeren, omdat dan over ons, Curaçao en Suriname, zal worden beslist zonder ons. Aan de groene tafel zullen wij niet aanzitten en Nederland zal geen keuze hebben.

Wij scharen ons echter aan de zijde van den Heer Evertsz, dat wij aan deze quaesties nu reeds onze volle aandacht moeten schenken. Wij kunnen er slechts bij winnen.

De overtuiging van den Heer Evertsz, dat het metaal goud niet meer dezelfde aantrekkingskracht zal bezitten als voor de oorlog, delen wij niet, want dan zou dit nu reeds zich moeten openbaren. Het tegendeel is het geval. Want alhoewel nu reeds de verarming goed doorgevreten heeft, zien wij nog altijd dat wij met het goud overal terecht kunnen. Nu zal men hiertegen kunnen aanvoeren dat gezien de toestand van de wereldhandel op het ogenblik men niet kan overschakelen naar een ander betalingsmiddel. Accoord van Putten, doch na de oorlog dan toch in mindere mate, dan zal de chaos groter zijn.

Toch is hetgeen de Heer Evertsz presumeert niet ondenkbaar. Want reeds in normale tijden gingen er stemmen op om het goud te doen vervangen door b.v. de olie. Niemand minder dan wijlen Sir Deterding, de petroleumkoning ijverde hiervoor. Sommigen menen dat hij dit deed om zijn ijdelheid te strelen, doch anderen waren van mening dat zijn streven van wijs inzicht getuigde.

Wanneer de oorlog nog langer duurt, althans lang genoeg om dit mogelijk te maken, dan zal het volgende plaats vinden. Het wereldproductieapparaat zal een ernstige verschuiving ondergaan. Het Westelijk Halfrond dat zonder kapitaalsvernietiging deze worsteling zal overleven, zal in meerdere mate dan het geval was na de vorige oorlog met sprongen vooruitgaan. Brazilië, het land van onbegrensde mogelijkheden, zal dank zij de gedwongen hulp der Verenigde Staten zijn bronnen kunnen aanboren en overvloedig doen vloeien. Van een landbouwstaat zal dit machtig land een industrieland worden. Ook in andere landen op dit Halfrond zal men dit proces kunnen waarnemen. Dit alles zal geschieden met kapitaal van de Verenigde Staten, voor zover Engels kapitaal dat ook in dit wereldideel geïnvesteerd is, ruimte laat.

Europa zal dus achteraan komen en zullen wij de rollen nu zien omkeren? Ons werelddeel zal Europa in de eerste tijden moeten voorzien. En wat voor contrapraestatie zal Europa daartegenover kunnen stellen?

Deze vraag zou doen veronderstellen dat wij koersen in het vaarwater van den Heer Evertsz toch is het niet zo, want uitgezonderd Nederland kan geen enkel ander land concessie als door den Heer Evertsz bedoeld in dit Halfrond verlenen, omdat zij geen gebiedsdelen bezitten.

Brazilië zal toch niet Belgisch Congo verlangen als onderpand. En de andere landen zullen toch geen economische concessies kunnen bedingen, tenzij een der principes waarvoor gestreden wordt, vrije markt, worde prijs gegeven.

Het goud zal daarom zijn positie behouden, want immers zeg de Leen- en Pacht-wet van de Verenigde Staten: De goederen die onbeschadigd zijn kunnen in natura worden gerestitueerd en voor wat niet kan worden teruggeleverd zal betaald moeten worden.

Wilden de Verenigde Staten verder gaan dan zouden zij zich niet tevreden stellen met het pachten van bases van Engeland, en verder strekkende bedingen maken.

Het Jubileum der Fraters van Tilburg in Suriname.

Wij lezen in „De Suriname":

Zondag jl. (d.i. 6 September) is het jubileum der Fraters van de Congregatie van Onze Lieve Vrouw Moeder van Barmhartigheid, die op 31 Augustus hier veertig jaren hun zegenrijk werk verrichtten, gevierd door oud-leerlingen en vrienden.

Om 8.30 uur werd in de cathedraal, die in verband daarmede versierd was met het wapen der Congregatie in het transept, een Plechtige Hoogmis opgedragen door den Hoogeerwaarden Pater Provicaris, geassisteerd door de Paters J. Peters en W. Lambers.

De Fraters van beide huizen, samengekomen in het klooster aan de Mgr. Wulfinghstraat, werden door het feestcomité naar de kerk geleid. Op het kerkplein brachten de K.V.S. en de Jonge Wacht eerbewijzen.

Even daarna kwam Zijne Excellentie de wd. Gouverneur ter kerke en werd (eveneens onder groot saluut der erewacht) binnengeleid door den Pastoor der cathedraal, den Zeereerwaarden Pater H. Sol, en een delegatie uit het feestcomité.

Tijdens de Mis hield de Provicarius van het altaar een korte, warme toespraak tot de jubilarissen, daarbij in het licht stellend, dat, indien werkelijk de jeugd van zoveel belang is voor de toekomst, het werk der Fraters tot onderwijs en vorming der jeugd niet genoeg kan worden gewaardeerd, dat de dank en hulde, die hun vrienden en leerlingen nu hebben bereid, volkomen verdiend is.

Het koor voerde een Mis uit van Lorenzo Refice, die met geestdrift werd gezongen.

Na de Mis werden het Te Deum en een feestlied gezongen. Dit laatste op fris geschreven woorden van den Zeereerwaarden Pater A. de Groot, die er boven gebruikelijk jubileumpeil mee ging en er de wijze voor koos van het melodieuze K.J.V.-lied.

Zowel Zijne Excellentie de wd. Gouverneur als de Jubilarissen werden uitgeleid onder eerbewijzen.

In de namiddag vond in het Moederhuis aan de Verlengde Gemenelandsweg de hulding plaats. De grote zaal van het Jongensinternaat was daarbij gevuld door autoriteiten, vrienden en oud-leerlingen, toen om 17 uur Zijne Excellentie de waarnemend Gouverneur en Mevrouw J. Brons–Erichsen, vergezeld van kapitein W. van Stolk en Mevrouw van Stolk, ingehaald door twee comitéleden, die ook bij de cathedraal de honneurs hadden waargenomen, binnenschreed onder de tonen van het Wilhelmus, door de Trekkers uitgevoerd.

De Heer A. Lionarons, voorzitter van het feestcomité, opende met een rede, waarin hij de redenen uiteenzette voor de dank en de jubel op deze gedenkdag en bood de geschenken aan: een oorkonde in lijst en een geschenk in envelop, t.w. het bedrag, dat voor de Jubilarissen is samengebracht.

Zijne Excellentie de waarnemend Gouverneur betuigde hierna bij monde van den gelukwens de waardering van het Landsbestuur voor het werk der Jubilarissen, veertig jaren geleden begonnen met vijf, voortgezet tot heden met de 54e, die hier reeds is aangekomen.

Vervolgens sprak de Heer C. R. Biswamitre de feestrede uit, daarin vooral belichtend: de wezenzorg door de Fraters, hun onderwijs, vooral aan de Mulo, hun opleiding van onderwijzers en hun voorbereiding der leerlingen op het leven door inschakeling in het economische leven door middel van de bedrijven en het vakonderwijs, die zij onder hun leiding hebben.

Hun opleiding van onderwijzers, enige tijd (zes jaren) op een eigen normaalschool verzorgd, daarna voortgezet door opleiding van geslaagden voor het Mulo-diploma, achtte hij verruit het voornaamste.

De Heer R. D. Simons, Inspecteur voor het Onderwijs, sprak hierna woorden van gelukwens en van waardering voor de liefde en de zorg, waarmede de Fraters hun werk doen, zodat zij ook succes behalen. Nog onlangs heeft Doctor Wybojan Goslinga, Inspecteur van het Onderwijs op Curaçao, hem in antwoord op verzochte inlichtingen bericht, dat de leerling op de Middelbare School aldaar, afkomstig van de St. Paulusschool alhier, het uitstekend maakt, blijk geeft van goede aanleg, maar ook van voortreffelijke voorbereiding, welk laatste slaat op het onderwijs aan de St. Paulusschool gegeven.

Persoonlijk verklaarde de Heer Simons reden tot dank te hebben voor de wijze, waarop hij als inspecteur met de fraters heeft kunnen werken gedurende al de jaren dat hij in functie is. De eerste wanklank moet nog komen — hij hoopt, dat die uitblijft.

Door zijn aanraking jaren achtereen met een deel der Fraters zelf in nauwere betrekking getreden, heeft hij tijdens zijn verlof in Nederland dan ook prettige uren kunnen doorbrengen met vrienden, die hij hier onder hen heeft gemaakt.

De wens uitsprekend, dat hun arbeid met dezelfde liefde worde voortgezet en vruchten afwerpe, eindigde hij.

Frater Maria Engelbert Verrijt, Missie-Overste der Congregatie, dankte hierna alle sprekers, voorop stellend, dat dit geen gemakkelijke taak was, zeker niet daar hij daarbij allen wenste in te sluiten, die tot deze onvergetelijke dag het nodige hebben bijgedragen. Uit het feestcomité wenste hij naast den voorzitter heel bizonder te danken den Heer W. Campagne, die de eerste leerling der fraters is geweest en de stoot heeft gegeven tot de oprichting van het feestcomité, dat zich op zo voortreffelijke wijze van zijn taak heeft gekweten.

Wat de feestgave betreft, die werd aangeboden, verklaarde Frater Engelbert, dat deze zal worden besteed aan het volkskind, welks vorming de jubilerende Fraters zich ten doel stellen.

Na de redevoeringen bestond er gelegenheid den jubilarissen geluk te wensen en in gezellig samenzijn enige tijd door te brengen.

De oorkonde.

De oorkonde, door den Heer C. Nieleveld uitgevoerd in sepia spatwerk, is gevat in een lijst, vervaardigd door den meubelmaker E. Monpellier.

De text luidt:

'Hulde en dank wordt op deze veertigste verjaardag van hun verblijf in Suriname gebracht aan de eerwaarde Fraters van Tilburg van de Congregatie van O.L. Vrouw Moeder van Barmhartigheid voor alles wat zij in die veertig jaren hebben gedaan voor het Surinaamse kind en voor het onderwijs in Suriname in het algemeen.

NEDERLAND.

EEN HELD IN OOST INDIË.

Radio-Tokio heeft omgeroepen dat de 1ste-luitenant van het Indische Leger De Jong, leider van guerilla's op Celebes is gevangen genomen, na gedurende zes maanden het den Japanners danig lastig gemaakt te hebben. De Jong en zijn mannen hadden zelfs de havenplaats Kolonadele aan de Oostkust van Celebes op de Japanners heroverd; dit geschiedde einde Maart. Toen hij eindelijk werd gevangen genomen had hij nog maar twee man over.

NEDERLANDERS STAAN TERECHT.

Het Algemeen Handelsblad (van 21 Augustus) deelt mede dat 48 Nederlanders voor het Duitse Obergericht te Utrecht terecht staan wegens sabotage en inbreuk op de distributiebepalingen.

Van dezen worden 21, die bij de distributiedienst te Amsterdam werkzaam waren, ervan beschuldigd grote hoeveelheden voedselkaarten te hebben gestolen in de periode Augustus 1941 — Maart 1942. De leiders van dit alles zijn drie ambtenaren: Burger, Landman, en Kuipers. De laatste is voortvluchtig. De namen van andere verdachten zijn: Reisig, Koehoorn, Darthuyzen, Colenbrander, Keizer, de Haan, Dannenburg, Jongman, Bos, Vander Wal, de Vries, Sanders de Visser, Koot, de Vetter, Dekker, Schoals, Hamel, Calavon (initialen zijn onbekend).

DISTRIBUTIE.

Voedselkaarten in Nederland zijn nu in twee groepen verdeeld, rode voor de steden en zwarte voor het platteland. Het doel hiervan is te voorkomen dat plattelanders die dikwijls hun eigen voedsel verbouwen en dus minder kaarten nodig hebben, hun overtollige kaarten op de zwarte markt verkopen of ten geschenke geven aan kennissen in de stad. Speciale rode kaarten worden verschaft aan plattelanders die een min of meer langdurig bezoek aan een stad brengen. Inmiddels worden de zwarte-markt-prijzen steeds fantastischer. Deze prijzen werden soms betaald in coupons van distributiekaarten. Een ei kost op de zwarte markt ƒ 0.60; een paar schoenen: 35 coupons van een kledingkaart.

GOEDE BURGERZIN.

Het N.S.B.-blad „De Storm" (28 Aug.) klaagt erover dat niet-Joden hun huizen in badplaatsen voor een kleinigheid aan Joden verhuren en dan zelf in een hotel of pension gaan wonen; omdat hotels en pensions voor Joden verboden zijn. „De Storm" klaagt er tevens over dat niet-Joden voor Joden inkopen doen op de uren dat Joden niet mogen kopen. Het blad schrijft, dat rooms-katholieke en protestantse geestelijken „hun volgelingen stijven in dit kwaad".

NIJPEND BENZINEGEBREK.

„De Tijd" (van 22 Augustus) deelt mede dat de gehele IJmuider vissersvloot thans met gasgeneratoren wordt toegerust. Wanneer dit ook met de Scheveningse vissersvloot zal zijn geschied zullen alle Nederlandse vissersboten gasgeneratoren hebben. Dit alles natuurlijk in verband met nijpend benzine-gebrek.

BONAIRE.

NIEUWE BOTICA.

Achter het doktershuis is er een nieuwe, keurige Botica gekomen. Het ruime gebouwtje bestaat behalve uit de eigenlijke Botica ook uit een grote spreekkamer met wachtlocaaltje en een voorraadkamer.

Het vieze hokje naast de openbare school is wel op waardige wijze vervangen.

EMMASTAD.

WACHTDIENSTEN: Di., 15 Sept.:

Telegram Afdeling: Hr. Pons, tel. 675, Amalia van Solmslaan 13.

Shipping & Supplies: Hr. Polvliet, tel. 455, Hotel kamer 56.

Scheepvaart Afdeling: Hr. Zee, tel. 690, Emmalaan 1.

Dok Afdeling: Hr. J. v. d. Veen, tel. 431.

Sportclub „Asiento" Hockey: Donderdagmiddag as. zal op het Asiento terrein weer een onderlinge wedstrijd worden gespeeld tussen 2 elftallen.